

T.C. Sağlık Bakanlığı

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ
Turgutlu Toplum Sağlığı Eğitim Birimi

MANİSA HSM TURGUTLU TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZİ -
MANİSA HSM TURGUTLU TOPLUM SAĞLIĞI EĞİTİM
BİRİMİ
30/01/2017 10:47 - 20603577 - 771 - E.12

Sayı : 20603577/771
Konu : Okul Çağı Çocuklarda İşitme Tarama
Programı

TURGUTLU İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Ülkemizde çocukluk çağında sık görülen sağlık sorunlarının erken tanınması ve gerekli tedavilerinin sağlanabilmesi amacıyla çeşitli tarama programları yürütülmektedir. Okul Çağı Çocuklarda İşitme Tarama Programı da yürütülen çalışmalardan birisidir. Bu kapsamda; ilköğretim 1. Sınıfta eğitim gören çocukların taranması, tarama sonuçlarına göre çocukların kulak burun boğaz hastalıkları uzmanlarına yönlendirilmeleri için 2016-2017 öğretim yılının ikinci yarısında Turgutlu Toplum Sağlığı Merkezi personeli tarafından işitme tarama testinin yürütülmesi planlanmaktadır. Konuyla ilgili Manisa Halk Sağlığı Müdürlüğü'nün ilgili yazısı, velilerin dolduracağı anket ve bilgi formu ekte sunulmuştur. Bu konuda gerekli hassasiyetin gösterilmesi ve okullara duyurunun yapılması hususunu;

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Murat YÜCETÜRK
Turgutlu Toplum Sağlığı
Merkezi Başkanı

EK: 2 Adet

Sayı: 1255750

31 Ocak 2017

KAYIT

Turan Mh. Eczane Sk. No: 9 Turgutlu / Manisa

Faks No: 0 236 3121704

e-Posta: meral.gulgun@saglik.gov.tr İnt.Adresi: Hemş. M. GÜLGÜN Tel: 0 236 312

05 85 eposta: meral.gulgun@saglik.gov.tr

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 613e896f-d61b-4806-ae11-a5268ae4e08a kodu ile erişebilirsiniz.

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bilgi için: Meral GÜLGÜN

Unvan: HEMŞİRE

Telefon No:

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Sayı : 23248055/234.02
Konu : Okul Çağı Çocuklarda İşitme
Tarama Programı

.....VALİLİĞİNE
(Halk Sağlığı Müdürlüğü)

Ülkemizde çocukluk çağında sık görülen sağlık sorunlarının erken tanınması ve gerekli tedavilerinin sağlanabilmesi amacıyla çeşitli tarama programları yürütülmektedir. Yenidoğan Tarama ve İşitme Tarama Programları, Gelişimsel Kalça Displazisi Tarama Programı da bu kapsamda yürütülen çalışmalardır. Okul çağı çocuklarda sık görülen işitme kayıplarının erken tanısına yönelik tarama programının da bu yıl içerisinde hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Bu amaçla illerde taramaları uygulayacak olan 81 ilden Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Programlar ve Kansere/ ÇEKÜS Şube Müdürü ve TSM'de görevli 1 sağlık personelinin oluşan 2 kişilik ekiplere yönelik olarak 29-30 Eylül 2015 tarihlerinde Ankara ilinde bir eğitim toplantısı yapılmıştır.

Bu kapsamda illerde ilköğretim 1. sınıfta eğitim gören çocukların taranması, tarama sonuçlarına göre çocukların kulak burun boğaz hastalıkları uzmanlarına yönlendirilmelerinin takibi ve programın izleme ve değerlendirilmesi ile sürdürülebilirliğinin sağlanması için ilde bu programın uygulayıcıları olacak sağlık personelinin sayısının artırılması için eğitimler yapılması gerekmektedir. Ayrıca ilde görev yapan tüm aile hekimleri, aile sağlığı elemanları, kulak burun boğaz hastalıkları ve çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlarına yönelik de bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi tarama programının etkin ve kapsamlı yürütülmesi açısından önemlidir.

Söz konusu eğitimlerde Çocuk ve Ergen sağlığı Daire Başkanlığı tarafından halk sağlığı müdürlüklerine gönderilmiş olan eğitim dokümanlarının kullanılması, programın her ilde standart bir şekilde yürütülmesi açısından önem arz etmektedir.

Tarama programının yürütülmesi sırasında karşılaşılabilecek problemlerin çözülebilmesi için aşağıdaki hususlara azami dikkat edilmesi gerekmektedir.

1. Tarama programı kapsamında o ildeki kamu/özel ilköğretim okullarında eğitim gören 1. sınıf öğrencilerine işitme taraması yapılacaktır.
2. İşitme taraması, TSM'de görevli ebe/hemşire/sağlık memuru tarafından tarama odyometri cihazı ile yapılacaktır.
3. Tarama sırasında çocuklar uygulayıcı tarafından risk faktörleri açısından sorgulanacak ve risk faktörlerinden herhangi birinin varlığı durumunda, test yapıldıktan sonra çocuk testten geçse de kalsa da mutlaka işitme taraması rehberinde bulunan sevk formu ile kulak burun boğaz hastalıkları uzmanına sevkleri ve takipleri yapılacaktır.

Korkut Reis mah. İlkiz sok. No:4 Kat:5 Sıhhiye/Ankara Tel: 0312 5656084 Faks: 03125656081
Dr. Aslıhan KÜLEKÇİ UĞUR

4. Taramalar, ekte gönderilmekte olan “Okul Çağı Çocuklarda İşitme Taraması Uygulama Rehberi” doğrultusunda yürütülecektir.
5. Taramadan kalan çocukların ilde bulunan kulak burun boğaz hastalıkları uzmanına sevk edilmesi ve sevk işlemi sırasında rehberde bulunan sevk belgesinin kullanılması ve kaydedilmesi sağlanmalıdır.
6. Halk sağlığı müdürlüklerinde işitme taraması programından sorumlu kişi Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar ve Kanser/ÇEKÜS Şube Müdürü’dür.
7. Halk sağlığı müdürlüklerince illerinde taramayı uygulayan TSM personeli ve kulak burun boğaz hastalıkları uzmanları ile iletişim (elektronik posta ve telefon) bilgileri paylaşılacak ve programın işleyişi sırasında oluşabilecek tüm sorunlar önce il düzeyinde değerlendirilecektir. Sorunun giderilememesi halinde ise halk sağlığı müdürlüğü tarafından Kurumumuz Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı ile koordinasyon sağlanması programın sistemli ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlayacaktır.
8. Aile hekimi tarafından aile hekimliği hizmetlerinden faydalanmak üzere gelen her çocuk için ailelere, işitme taraması ile ilgili bilgi verilecek, tarama zamanı hatırlatılacak, taramanın yapılıp yapılmadığı kontrol edilecek ve sevk edilmişse sonucunun ne olduğu ayrıntılı olarak sorgulanacaktır. Okulda işitme taraması yapılmadı ya da çocuk tarama testi yapıldıktan sonra sevk edildi ise ya da risk faktörü varsa mutlaka akış şemalarına göre o anda gerekenler yapılacak ve sonrasında çocuk takip edilecektir.
9. Yapılan tarama testleri, birinci basamakta sunulan diğer sağlık hizmetleri gibi ücretsizdir.
10. İşitme taraması programının ilde yürütülmesinden, halk sağlığı müdürlüğü koordinasyonunda, il sağlık müdürlüğü ve kamu hastaneleri birliği genel sekreterliği sorumludur. Programın izleme ve değerlendirilmesi halk sağlığı müdürlüğü tarafından yapılacaktır.
Okul Çağı Çocuklarda İşitme Taraması Programının sağlıklı şekilde yürütülmesi için yukarıda belirtilen hususlara dikkat edilerek kamu/özel ilköğretim okullarında 1. sınıfta eğitim gören çocuklara sahada uygulamanın başlatılması ve programla ilgili tüm sağlık kuruluşlarına (resmi ve özel) duyuru yapılması hususunda;
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. İrfan ŞENCAN
Bakan a.
Kurum Başkanı

EK: 1- Okul Çağı Çocuklarda İşitme Taraması Rehberi (12 sayfa)
Dağıtım: 81 İl Valiliğine.

Korkut Reis mah. İlkiz sok. No:4 Kat:5 Sıhhiye/Ankara Tel: 0312 5656084 Faks: 03125656081
Dr. Aslihan KÜLEKÇİ UĞUR

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 88855487-4081-4650-9a76-65561070a204 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

OKUL ÇAĞI ÇOCUKLARDA İŞİTME TARAMASI REHBERİ

Ülkemizde çocukluk çağında sık görülen sağlık sorunlarının erken tanınması ve gerekli tedavilerinin sağlanabilmesi amacıyla çeşitli tarama programları yürütülmektedir. Okul yaş grubu çocuklarda sık görülen işitme kayıplarına yönelik tarama çalışmalarının da bu programlara eklenmesine karar verilmiştir.

Bu rehberde; bu yaş grubundaki çocuklara uygulanacak İşitme Tarama Programının kimler tarafından, hangi yöntemlerle, hangi koşullarda yapılması gerektiği ve takip edilecek basamaklardan bahsedilmektedir.

İşitme Taramasının amacı nedir?

İşitmenin normal gelişimini engelleyecek risk etmenlerini saptamak ve işitmesi normal olmayan olguları erken dönemde tanımadır.

İşitme Taraması ile hangi hastalıkların erken tanısı konabilir?

İşitme kayıpları enfeksiyonlar, travmalar ve progresif işitme kaybı yapan genetik hastalıklara bağlı olarak doğum sonrası dönemde de ortaya çıkabilmektedir. Tarama programı ile çocuklarda bu hastalıkların erken tanısı konabilecek ve gerekli tedavi ve rehabilitasyonları yapılabilecektir.

Kimlere, kimler tarafından uygulanır?

- Yenidoğan bebeklere “Ulusal Yenidoğan İşitme Tarama Programı” kapsamında doğdukları hastanelerde bulunan tarama ünitelerinde işitme testi yapılmaktadır. İşitme kaybı şüphesi olan bebekler referans merkezlere ileri tanı ve tedavi amacıyla sevk edilmektedir.
- İlköğretim 1. Sınıfa devam eden çocuklara ise Toplum Sağlığı Merkezlerinde görev yapan ebe, hemşire, sağlık memuru ya da ilde görev yapan odyometristler tarafından, okullarda tarama odyometri cihazı ile test yapılmakta olup yapılan testte şüpheli sonuç çıkanlara 48 saat- 1 hafta içinde okulda ya da TSM'nin uygun bir odasında, aynı sağlık personeli tarafından test tekrarı yapılacaktır. Testte işitme kaybı şüphesi tespit edilen çocuklar o ilde çalışan Kulak Burun Boğaz Hastalıkları (KBB) uzmanına sevk edilecektir. KBB uzmanı tarafından sorun saptanan ya da klinik tanısı konulamayan çocuklar ileri tanı ve tedavi amacıyla referans merkezlere (YDİTP Referans Merkezleri bu tarama programında da referans merkez olarak görev yapacaklardır.) sevk edileceklerdir.

HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ

Okul Çağı Çocuklarda İşitme Tarama Programı illerde Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Programlar ve Kanser Şubesi / Çocuk, Ergen, Kadın, Üreme Sağlığı Hizmetleri Şubesi tarafından yürütülecektir. İl sorumlusu adı geçen şubelerin şube müdürleridir. İlde yürütülen çalışmalardan halk sağlığı müdürü de bizzat sorumludur.

Taramadaki Görevi:

- İlde tarama yapılması gereken okulları belirleyip organizasyonu sağlamak, takibini yapmak.
- Toplum Sağlığı Merkezlerinde (TSM) bulunan, okuldaki tarama faaliyetlerinde görev yapacak personelin uygulayıcı eğitimini ve yılda bir hizmet içi eğitimlerini planlamak ve uygulamak.
- Yapılan taramaların veri girişlerinin **Ulusal İşitme Taraması Web Sitesi** üzerinden kontrolünü yapmak, tarama sırasında oluşan teknik problemlerin çözümü ve Türkiye Halk Sağlığı Kurumuna bildiriminde görev almak.
- Her ilköğretim 1. Sınıf öğrencisine taraması yapıp yapılmadığının sorgulanması ve işitme kaybı tanısı konulmuş çocukların takiplerine uyumunun aile hekimleri tarafından takip edilip edilmediğini denetlemek.
- İldeki tarama hizmetlerini belirli periyotlarla yılda en az iki kez denetlemek.
- Okul Çağı Çocuklarda İşitme Tarama Programında ülke hedeflerine ulaşabilmek için il düzeyinde strateji belirlemek ve uygulamak.
- KBB hastalıkları uzmanlarına ve referans merkezlere sevkleri takip etmek.
- Halka yönelik bilgilendirme çalışmalarını yürütmek.

GÖREVLİ PERSONEL

İşitme taramasını, TSM'de sürekli olarak çalışan minimum iki sağlık personeli (hemşire, ebe veya sağlık memuru, ilde bu iş için görevlendirilecek odyometrist varsa odyometrist tercih sebebidir) tam zamanlı bir şekilde yürütecektir. Ulusal düzeyde yürütülen işitme tarama programının aksamaması için, Halk Sağlığı Müdürlüğü ve TSM yönetiminin tarama sorumluluğunu üstlenen eğitimli personeli başka görevlere veya başka kuruma görevlendirmemesi, yeni belirlenecek personelin, nöbet tutmayan personel arasından tercih edilmesi için talimatlandırılması hizmetin aksamadan devam etmesi açısından uygun olacaktır. Tarama testlerini uygulamak üzere yukarıda unvanları belirtilen sağlık personeli dışında görevlendirme yapılamaz. Belirtilen sağlık personelinin en az ikisinin de taramada devamlı görevlendirilmesi tarama programının sağlıklı yürütülmesi açısından gereklidir.

Taramada Görevli Sağlık Personelinin Eğitimi:

Taramada görev alacak sağlık personeli; halk sağlığı müdürlükleri tarafından talep edilmesi ve TSM Başkanlığı tarafından uygulayıcı koşullarını sağlayan personel arasından görevlendirilecektir. Taramada çalışması uygun görülen sağlık personeli, halk sağlığı müdürlükleri tarafından ilde ya da civar illerde düzenlenen Okul Çağı Çocuklarda İşitme Taraması Uygulayıcı Eğitimine katılarak başarıyla tamamlamalıdır. Eğitimler illerde Halk Sağlığı Müdürlükleri tarafından düzenlenecek, bu eğitimler ise daha önce Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenen Okul Çağı Çocuklarda İşitme Taraması Eğitimine katılmış ve yetkilendirilmiş personel tarafından verilecektir. Eğitimde, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı tarafından eğitmenlere verilen materyaller kullanılacaktır. TSM'lerinde daha önce eğitim almış olanlardan görev yeri değiştirilenlerin yerine görevlendirilecek personelin, halk sağlığı müdürlüğü tarafından eğitim almaları sağlanacaktır. Eğitim sonunda, eğitimi düzenleyen halk sağlığı müdürlüğü tarafından eğitim alan personele "Katılım Belgesi" düzenlenecektir. Yapılması planlanan her eğitimin tarihi ve katılımcı sayısı elektronik posta yolu ile, sonrasında da eğitime katılan ve adına katılım belgesi düzenlenen uygulayıcıların listesi, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığına resmi yazı ile bildirilecektir.

Test yapılan yerin özellikleri

- Muayene ve testler, taramada kullanılacak test metotlarının özelliklerine uygun olan, okulların mevcut odalarında yapılmalıdır.
- Tarama sessiz bir ortamda yapılmalıdır.
- Bu ortam, test anında bir öğrencinin 20 dB'lik ses düzeyinde test frekanslarını duyabileceği ölçüde sessiz olmalıdır. Tercihen kütüphane sessizliği seçilmelidir.
- Test odası seçilirken, kalorifer odası, spor salonu, kafeterya ve oyun parkı gibi gürültü kaynaklarından uzak bir yer olmasına ayrıca testin teneffüs saatlerinde yapılmamasına dikkat edilmelidir.

Tarama metodları, nasıl uygulanacakları ve nasıl değerlendirilecekleri

- Tarama Odyometri cihazı kullanılacak.
- 500-1000-2000-4000 Hz ve 20 dB'de test yapılacak.
- Herhangi bir frekansdan kalan çocuk 48 saat- 1 hafta içinde tekrar test edilecektir. Tarama tekrarından da geçemeyen çocuklar, tam bir KBB muayenesi ve odyolojik değerlendirme için Kulak Burun Boğaz (KBB) uzmanına sevk edilmelidir.
- KBB uzmanı tarafından eğer çocukta orta kulak patolojilerinden şüpheleniliyorsa mutlaka immitansmetrik testler (timpanometri) yapılmalıdır. Tanı ve tedavi sürecinde ileri tetkik gereken durumlarda çocuklar mutlaka referans merkeze sevk edilmelidir.

İşitme Taramasında takip edilecek basamaklar

Okul çağı çocuklar için uygulanacak işlemler için, Ek-1 'deki algoritme Ek-4'deki akış şeması kullanılacaktır.

Riskli Gruplar ve Sevk Kriterleri

- Ailede geç başlayan işitme kaybı hikayesi

- Kraniofasial ve/veya kulak anomalileri (Kulağın daha önceden tanımlanmamış yapısal bozukluğu atrezi, stenoz, kulak kanalında anomali, kulak zarı anomalisi, perforasyonu)
- 3 aydan uzun süren otit hikayesi
- Kafa travması-bilinç kaybı
- Ototoksik ilaç kullanımı
- Daha önceden var olan sensorineural (S/N) işitme kaybı
- Gelişimsel bozukluk
- Konuşma ve lisan gelişiminde gecikmesi olanlar
- Öğrenme bozukluğu olanlar
- Yarık damak ve dudak
- Down sendromu
- Tekrarlayan veya kronik kulak enfeksiyonu olanlar
- Gürültüye maruz kalma
- Özel eğitim alanlar
- Sınıf tekrarı olanlar
- Taramadan kalanlar

Bu risk gruplarının bazıları aileye sorulacak olup “Ebeveyn Bilgi Notu” formunun arka kısmında yer almaktadır.(Ek-3 arka kısmı). Orada yer almayan sorular için çocuk, sağlık personeli tarafından değerlendirilecektir. Riskli çocuklar tarama testi yapıldıktan sonra testi geçmiş de olsalar testten kalmış da olsalar KBB uzmanlarına, işitme taraması sevk belgesi doldurularak, sevk edilirler.(Ek-2). Uygulayıcı, Tarama Odyometri Testi Akış Şeması 6. Adımı izlemelidir (Ek-4). Gerektiğinde de KBB uzmanı tarafından referans merkeze sevkleri yapılacaktır.(Ek-5).

Nerelere sevk edilecek?

Testi uygulayan sağlık personeli tarafından, KBB uzmanlarına, işitme taraması sevk belgesi doldurularak, sevk edilirler.(Ek-2). Uygulayıcı, Tarama Odyometri Testi Akış Şeması 6. Adımı izlemelidir (Ek-4). Gerektiğinde de KBB uzmanı tarafından referans merkeze sevkleri yapılacaktır (Ek-5).

TARAMA İŞLEMLERİNİN UYGULANMA VE KAYITLANMASI

Okul çağı çocuklara uygulanacak işitme tarama testlerinin, programın ilk yıllarında ilköğretim 1. Sınıflara uygulanması planlanmaktadır. Birinci sınıfı tekrar eden çocuklar varsa test onlara da tekrar uygulanacaktır. Test öncesinde mutlaka çocuğa test ile ilgili, cihazla birlikte verilen kitap okunmalı ve testin nasıl yapılacağı anlatılmalıdır. Gerektiğinde asıl test öncesi deneme test yapılabilir.

Tarama testlerinin sonuçları tarama cihazının içinde bulunan bir programla **Ulusal İşitme Taraması Web Programına** veri aktarımı yapmaktadır. Bu işlem için kablosuz internet ağına ihtiyaç vardır. Uygulayıcı tarafından taramalar yapıldıktan sonra, okulda ya da TSM’de kablosuz internet ile veri transferi yapılacaktır. Taramalar belirli bir program dahilinde okullarla önceden görüşülüp randevu alınarak gerçekleştirilecektir. Ek-3’de yer alan “Ebeveyn Bilgi Formu” ve “Okul Çağı İşitme Tarama Programı Anketi” ve risk faktörlerini içeren “Değerlendirme Soruları” TSM tarafından okula, okul tarafından da ailelere iletilecek ve bu form tarama ekibinin okulda olacağı zaman uygulayıcı personele sınıf öğretmeni/okul idaresi tarafından teslim edilecektir. Uygulayıcı, ankette yer alan soruları tarama odyometri cihazında bulunan uygun yere girmek zorundadır. Bu form uygulayıcının bağlı olduğu TSM tarafından İlin Halk Sağlığı Müdürlüğüne arşivlenmek üzere iletilecektir. Unutulmamalıdır ki bu anket formları aynı zamanda aile onamı kısmını da içerdiğinden ileride doğabilecek anlaşmazlıklarda resmi evrak niteliği taşımaktadır. Hangi okula ne zaman, kimin uygulayıcı olarak gittiği ve hangi öğrencilere test uygulandığı hangilerinin sevk edildiği bilgileri uygulayıcılar tarafından bağlı buldukları TSM’ye bildirilecek ve evraklar dosyalanacaktır. Tüm bu bilgiler için TSM’de standart bir poliklinik defteri oluşturulmalıdır. TSM’de görevli taramadan sorumlu uygulayıcılar gerektiğinde, o ilin

Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından kendileri için düzenlenen kullanıcı kodu ve parolayı temin ederek internet üzerinden <http://isitmetarama.saglik.gov.tr> adresli siteye gerektiğinde sonuçların kayıtlanması işlemlerini eksiksiz yürüteceklerdir. Ayrıca bu sitenin duyurular kısmından taramaya ilişkin bilgiler ve haberler yayınlanacak olup tüm uygulayıcılar bu yayınlara uymak ve takip etmekle mükelleftir.

Halk Sağlığı Müdürlüğü ÇEKÜS/ Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar ve Kansere Şube Müdürlüğü tarafından ilde yapılan taramalar takip edilecektir. Özellikle webe veri gönderimi yapılan çocuklarla ilgili yanlış kayıtlarda durum tutanakla resmi olarak tespit edilerek Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı ile elektronik posta yoluyla iletişime geçilecektir. Taramayı gerçekleştiren uygulayıcılar her türlü sorunlarında öncelikle illerindeki Halk Sağlığı Müdürlükleri ile iletişime geçecek, Halk Sağlığı Müdürlüklerinin ilgili şubelerinin yetkilerini aşan durumlarda, ilgili müdürlük yetkilisince durum, Çocuk ve Ergen Daire Başkanlığına elektronik posta ile bildirilecektir. Halk Sağlığı Müdürlükleri illerindeki tüm uygulayıcılara iletişim elektronik posta adreslerini ve numaralarını bildirmelidir.

Web Sistemine Kullanıcı Tanımı

Taramada görev alıp aktif tarama yapan personele Ulusal İşitme Taraması web sitesine kullanıcı tanımlaması Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından yapılacaktır. Adına şifre tanımlanıp sisteme kaydı yapılan her personel yaptığı işten yasal olarak sorumludur. Tarama testlerini uygulayan sağlık personelinin aynı zamanda web sistemine, gerektiğinde çocukla ilgili veri girişini de yapması gerekir.

Taramada görev yapan sağlık personelinin ilden ayrılması durumunda, o ilin Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından sistemden kaydı pasif hale getirilir. Yeni başladığı ilde tarama ünitesinde çalışacaksa Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından personel ve kullanıcı kaydı yapılır ve durumunun aktifleştirilmesi için yine Halk Sağlığı Müdürlüğü'nce Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığına elektronik posta ile bildirim yapılır.

Sistem üzerinde personel ve kullanıcı işlemleri ile ilgili değişiklik yapılacağı zaman, değişiklik yapılacak personelin o esnada sistemde olmaması ve sistemi çıkış butonu ile terk etmiş olması gerekir. Aksi takdirde yapılan değişikliklerin sisteme kabulü mümkün olmayacaktır. Taramada görevli personel, sistemle ilgili sorunlarda illerindeki Halk Sağlığı Müdürlüğü ÇEKÜS / Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Programlar ve Kansere Şubesi ile görüşmelidir. Halk Sağlığı Müdürlükleri illerindeki tarama uygulayıcıları ile iletişim bilgilerini paylaşacaktır. İlde çözülemeyen sorunlar o ilin Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı'na elektronik posta yolu ile iletilecektir.

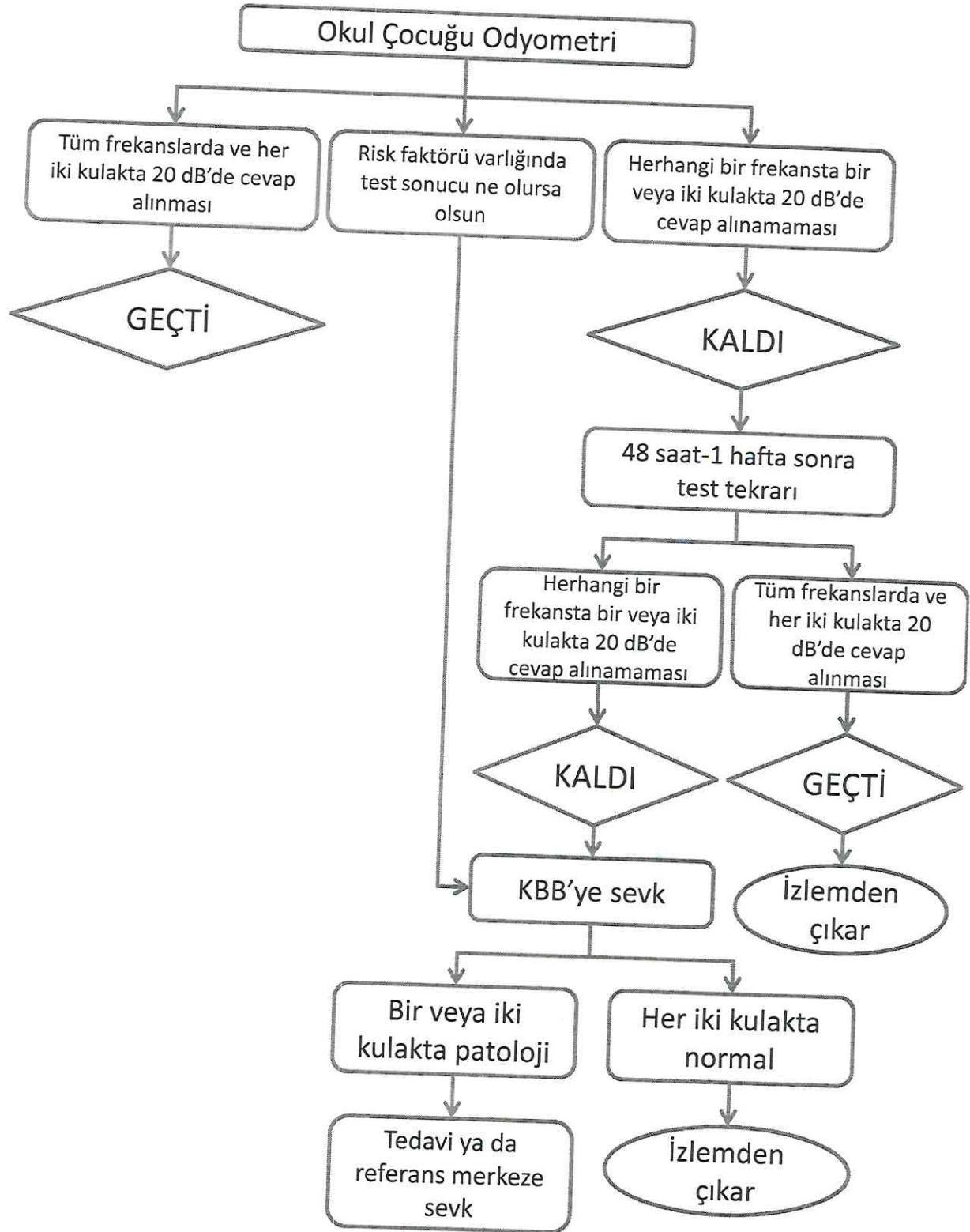
TARAMA TESTİNDEN GEÇTİ/KALDI KRİTERLERİ

Tarama Odyometri cihazı ile 500-1000-2000-4000 Hz ve 20 dB'de test yapıp frekanslardan hepsine yanıt veren çocuk testten "GEÇTİ" kabul edilir. 500-1000-2000-4000 Hz frekanslarından herhangi birinde 20 dB ses uyarısına cevap veremeyen çocuk 48 saat- 1 hafta sonra tekrar testte de aynı şekilde herhangi bir frekansta 20 dB'de cevap veremezse testten "KALDI" kabul edilir.

Testten geçmek her zaman işitme normal demek anlamına gelmez. Testin yapıldığı zaman diliminde tarama testleriyle işitmesinde bir sorun olmadığını gösterir. Testten kaldı demek de işitme kaybı demek değil, işitme kaybı şüphesini ile ileri tetkik ve tanı yapılması gerekliliğinin göstergesidir.

Test Yapılması Zor Olan Çocuklarda Tarama

- Bazı çocuklar standart saf ses tarama tekniklerinden olan tarama odyometri cihazı ile test edilemezler.
 - Test uyarısına güvenilir tepki vermeyi engelleyen durumlar olabilir (fiziksel problemler, gelişimsel gerilik vb.)
 - Odyoloji uzmanlarının olduğu kliniklerde yapılan testlere iyi tepki verebilirler.
- Çocuğun teste alınamadı ibaresi, taramanın gerekliliğinin yerine geldiğini göstermez.
- Bu çocuklara test yapılamazsa, KBB hastalıkları uzmanına sevk edilmeleri gerekir.
- Bu çocukların bilgileri yine de odyometri cihazına girilmesi gereklidir. Testi uygulayan sağlık personeli tarafından, KBB uzmanlarına, işitme taraması sevk belgesi doldurularak, sevk edilirler.(Ek-2). Uygulayıcı, Tarama Odyometri Testi Akış Şeması 6. Adımı izlemelidir (Ek-4). Gerektiğinde de KBB uzmanı tarafından referans merkeze sevkleri yapılacaktır (Ek-5).

İŞİTME TARAMASI SEVK BELGESİ
..... KULAK BURUN BOĞAZ HASTALIKLARI KLİNİĞİNE

Okul Çağı İşitme Taraması Programı için değerlendirilen aşağıda kimlik bilgileri bulunan'nin tarama sonucunda işitmesi şüpheli bulunmuş/ işitme bozukluğu ile ilgili risk faktörlerine rastlandığından Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Kliniği'ne sevki uygun görülmüştür.

ÇOCUK BİLGİLERİ	
Adı - Soyadı	
Anne adı- soyadı	:
Doğum Tarihi	:
Tarama Tarihi	:
Taramayı yapan TSM	:

SEVK NEDENLERİ

- 1- Öğretmenin şikayeti olması
- 2-Ailede hikaye varlığı
- 3-Risk Faktörü varlığı
- 4-Tarama odyometri testinin ikincisinde 500-1000-2000-4000 frekanslarından herhangi birinde, bir ya da iki kulaktan cevap alınmaması
- 6- Teste uyumsuz çocuk, testin tamamlanamaması

...../...../...

Taramayı Yapan
Sağlık Personeli
Adı ve Soyadı

İmza

Bu sevk formunun arka sayfası KBB hastalıkları uzmanı tarafından doldurularak aileye verilmeli ve aile aracılığıyla, TSM'ye iletilmek üzere okula gönderilmelidir.

EK-2 (arka kısım)

.....**TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZİNE**

Okul Çağı İşitme Taraması Programı kapsamında işitmesinin değerlendirilmesi için KBB Hastalıkları Kliniğimize sevkle gelen 'nin yapılan klinik değerlendirmesinde;

KLİNİK ÖN TANI:.....

TEDAVİ VERİLDİ :

TAKİP GEREKTİRİR :

NORMAL :

REFERANS MERKEZE SEVK :

NOTLAR:

...../...../.....
KBB Hastalıkları Uzmanı
Dr. Adı ve Soyadı
İmza

Bu sevk formu doldurularak aileye verilmeli ve aile aracılığıyla, TSM'ye iletilmek üzere okula gönderilmelidir.

KBB Hastalıkları Kliniği Adı ve Telefonu :

T.C. Sağlık Bakanlığı

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Okul Çağı Çocuklarda İşitme Tarama Programı Ebeveyn Bilgi Notu

Ülkemizde çocukluk çağında sık görülen sağlık sorunlarının erken tanınması ve gerekli tedavilerin sağlanması amacıyla çeşitli tarama programları yürütülmektedir. Yenidoğan Tarama ve İşitme Tarama Programları, Okul Çağı Çocuklarda İşitme Tarama Programı da bunlardandır.

Her yıl ülkemizde yaklaşık 1.300.000 bebek doğmakta ve her bin bebekten 2-3'ü ileri derecede işitme kaybı ile dünyaya gelmektedir. Yenidoğan İşitme Taraması ile doğumda mevcut olan işitme kaybı tespit edilebilmektedir.

İşitme sadece bebeklik döneminde değil çocukluk döneminin her evresinde büyük bir öneme sahiptir. İşitme kayıpları hastalıklar, yaralanmalar ve işitme kaybına neden olan genetik hastalıklara bağlı olarak doğum sonrası dönemde de ortaya çıkabilmektedir. İşitme eğitim ve iletişim için en önemli bileşendir. Okul döneminde daha da önemli hale gelmektedir. Kalıcı işitme kaybı yaygınlığının okul-yaşı nüfusta binde dokuza yükseldiği bildirilmektedir. Bir ya da her iki kulakta kalıcı ya da geçici işitme kaybı okul-yaşı çocukların yüzde ondörtten fazlasını (yedide bir) etkilemektedir. Sadece bir kulakta işitme kaybı olması halinde bile sınıf tekrar oranı %37 olarak bildirilmektedir. İşitme kaybı dikkat, öğrenme ve sosyal işlevlerdeki sıkıntıları artırmaktadır. Çocuklardaki işitme kaybı yaygınlığı eğer gerekli tıbbi ve eğitim desteği sağlanamazsa okul başarısını olumsuz yönde etkileyerek önemli ekonomik kayıplara sebep olmaktadır.

Dünyanın pek çok ülkesinde okul taramaları içerisinde; ulusal işitme taraması programları da yer almaktadır. Ülkemizde de işitme taramasının ilköğretimin 1. yılında, belirlenen protokoller çerçevesinde okul ortamında, işitme taraması konusunda eğitilmiş sağlık personeli tarafından tarama odyometri cihazı denilen uygulaması kolay, çocuğa hiçbir zararı olmayan, oyunla işitmesinin test edilmesi amaçlanmıştır.

İlinizde bulunan Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından çocuğunuza okul ortamında tarama odyometri cihazı ile işitmesinin değerlendirileceği bir test uygulanacaktır.

Geleceğimiz olan çocuklarımızın sağlıklı bir yaşam sürmeleri temel amacımızdır.

İşitme değerlendirirken çocuğunuzun bazı bilgilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Lütfen aşağıdaki kısmı ve arkada yer alan "Okul Çağı İşitme Tarama Programı Anketi" ve çocuğunuzun işitmesini değerlendirmemiz için gerekli olan soruları cevaplandırıp, formu sınıf öğretmeninize ulaştırınız.

Okul çağı çocuklara uygulanan işitme tarama testi ile ilgili yeterince bilgilendim.

Çocuğuma tarama testi uygulanmasını kabul ediyorum.

Çocuğum işitme tarama testlerinden geçmiş olsa bile büyümesi esnasında işitme ve konuşma gelişimini gözlemlemem gerektiği ve olumsuz bir durumda mutlaka bir sağlık kurumuna başvurmam gerektiği konusunda yeterince bilgilendim.

Tarama testi yaptırmadığım takdirde, çocuğum için ortaya çıkabilecek muhtemel negatif sonuçlar, "Doğum sonrası dönemde işitme kaybı ortaya çıkan çocuklarda işitme kaybının çocuğum konuşma gelişimini, öğrenmesini ve okul hayatını etkileyeceği, psikolojik ve sosyal açıdan sağlıklı bir birey olamayacağı konusunda bilgilendirildim ve buna rağmen çocuğuma tarama testi uygulanmasını red ediyorum.

Tarih: .../.../.....

Çocuk üzerinde velayet hakkına sahip olanlardan en az birinin;

Adı Soyadı :

İmzası :

EK – 3 (arka kısmı)

Okul Çağı İşitme Tarama Programı Anketi

- 1- Çocuğunuzun doğum ağırlığı 2500 gramın altında mıydı? (2500 gram dahil değil)
EVET HAYIR
- 2- Çocuğunuz zamanından önce doğdu mu? (prematürite)
EVET HAYIR
- 3- Bebeklik döneminde tedaviye ihtiyaç duyulan sarılığı oldu mu?
EVET HAYIR
- 4- Bebeklik döneminde yoğun bakımda kaldı mı?
EVET HAYIR
- 5- Hastanede yatmayı gerektiren ateşli bir hastalık geçirdi mi?
EVET HAYIR
- 6- Anne baba arasında akrabalık var mı?
EVET HAYIR
- 7- Ailede işitme kaybı öyküsü var mı?
EVET HAYIR
- 8- Çocuğunuzda işitme kaybı fark ettiniz mi? TV izlerken müzik dinlerken cihazların sesini çok açıyor mu?
EVET HAYIR
- 9- Çocuğunuz sınıfta konuşulanları işitmede güçlük çektiğini söylüyor mu?
EVET HAYIR
- 10- Çocukta öğrenme de ya da anlamada güçlük var mı?
EVET HAYIR

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Ailede işitme kaybı hikayesi var yok
2. 3 aydan uzun süren otit (kulak enfeksiyonu) hikayesi var yok
3. Kafa travması-bilinç kaybı var yok
4. Daha önceden var olan işitme kaybı var yok
5. Gelişimsel bozukluk var yok
6. Konuşma ve lisan gelişiminde gecikme var yok
7. Öğrenme bozukluğu olanlar var yok
8. Tekrarlayan kulak hastalığı olanlar var yok
9. Gürültüye maruz kalma var yok
10. Özel eğitim alanlar var yok
11. Sınıf tekrarı olanlar var yok

...../...../.....

Taramayı Yapan Sağlık Personeli

Adı ve Soyadı :

İmza :

OKUL ÇAĞI ÇOCUKLARDA TARAMA ODYOMETRİ TESTİ İŞ AKIŞ ŞEMASI

1. Adım: TESTE BAŞLAMA

- Tarama Odyometri cihazını açınız

2. Adım: ÇOCUĞA AIT BİLGİLERİN CİHAZA GİRİLMESİ

- Çocuğa ait kimlik bilgilerini (TC , ad-soyad, doğum tarihi, okul adı v.b.)
- Daha önce öğretmene verilen ve ailelerin doldurması istenen anket formundaki soruların cevaplarını sisteme giriniz.
- Girdiğiniz verileri kaydediniz.
- Cihazı teste başlamaya hazır hale getiriniz (cihazın kullanım klavuzu ve videosundaki sırayı takip ederek).
- O esnada kaydını yaptığımız çocuğu seçtiğinizden emin olunuz.

3. Adım: TESTE HAZIRLIK

- Çocuğu test hakkında bilgilendiriniz (cihazla verilen kitapçığı kullanınız).
- Kulaklığı doğru şekilde yerleştiriniz(her zaman kırmızı sağ kulak, mavi sol kulak demektir.)

4. Adım: TESTİN YAPILIŞI

- Testi başlatınız (teste uyumu zor çocuklarda ilk olarak eğitim testi uygulayabilirsiniz).
- Çocuk testi bitirdiğinde kaydediniz. Testi uygularken tekrarlamamız gerekirse o an içinde yaptığınız son testi kaydediniz.
- Amacımız her çocuğun testten geçmesini sağlamak değil o anki işitmesini test etmektir. O yüzden de testi geçemeyen çocuklara tekrar test yapılmamalıdır.

5. Adım: TEST SONUCU

- Bir ya da iki kulakta, herhangi bir frekansta 20 dB'de cevap alınmadıysa çocuk o testten KALDI kabul edilir.
- Her iki kulaktan geçerli frekanslarda (500-1000-2000-4000 Hz) 20 dB'de cevap alındı ise çocuk o testten GEÇTİ kabul edilir.
- Testten kalan çocuklar 48 saat sonra tekrar teste alınır. O testten de kalırsa referans merkeze , sevk belgesi ile sevk edilir.
- Testi geçen çocuklar konusunda ailelere bilgi vermek üzere öğretmen bilgilendirilir.
- Risk grubundaki çocuklarda nasıl davranılacağı ile ilgili olarak Tarama Rehberine bakınız.

6. Adım: SONUÇ GİRİŞİ

- 1: SEVK
- 2: Riskli çocuk SEVK

••ÇOK ÖNEMLİ: Riskli çocuklar testten geçseler de kalsalar da KBB uzmanına sevk edileceklerdir. Test tamamlanıp veriler gönderilmeden önce her çocukla ilgili tarama testinin sonucu, uygulayıcı tarafından , cihazda hasta kaydı kısmında bulunan "NOTLAR" bölümüne yukarıda belirtilen kodlarla uyumlu olan sonuç girişi yapılır. Eğer bu işlem yapılmazsa uygulayıcı test yaptığı her çocuk için sevk sonucunu "Ulusal İşitme Taraması Web Sistemine" elle giriş yapmak zorunda kalacaktır.

7. Adım: VERİ GÖNDERİMİ

- Verileri göndermeden önce mutlaka cihazla ilgili program yüklenmiş ve bağlantısı kurulmuş bilgisayara tüm verilerin aktarıldığından emin olunmalıdır. ÇÜNKÜ TARAMA ODYOMETRİ CİHAZLARININ BİR KAPASİTESİ OLUP CİHAZ İÇİNDEKİ VERİLER 500 KAYITTAN SONRA SİLİNMEKTEDİR.
- Tarama testi tamamlandıktan, çocukla ilgili sonuç bilgileri cihaza girilip kaydedildikten ve veriler bilgisayara yedeklendikten sonra, testin yapıldığı günün sonunda wifi internet bağlantısı ile veriler Sağlık Bakanlığı sunucusuna, "Ulusal İşitme Taraması Web Sistemine" işlenmek üzere gönderilir.
- Tarama testini uygulayan tarafından "Ulusal İşitme Taraması Web Sistemine" kullanıcı kodu ile giriş yapılarak veri aktarımının olup olmadığı mutlaka kontrol edilmelidir.

24	ÖZEL MEDİPOL MEGA HASTANELER KOMPLEKSİ REFERANS MERKEZİ	İSTANBUL
25	SAĞLIK BAKANLIĞI İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ GÖZTEPE EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	İSTANBUL
26	İSTANBUL EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	İSTANBUL
27	İSTANBUL YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ REFERANS MERKEZİ	İSTANBUL
28	İSTANBUL ÜNİ. TIP FAK. (ÇAPA) REFERANS MERKEZİ	İSTANBUL
29	BEZMİ ALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ REFERANS MERKEZİ	İSTANBUL
30	MARMARA ÜNİ. TIP FAK. REFERANS MERKEZİ	İSTANBUL
31	İSTANBUL ÜNİ. CERRAHPAŞA TIP FAK. REFERANS MERKEZİ	İSTANBUL
32	İZMİR ÜNİVERSİTESİ MEDİCALPARK HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	İZMİR
33	İZMİR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	İZMİR
34	TEPECİK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ-ÇİDEM REFERANS MERKEZİ	İZMİR
35	TEPECİK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	İZMİR
36	ŞİFA ÜNİVERSİTESİ BORNOVA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ REFERANS MERKEZİ	İZMİR
37	EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	İZMİR
38	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	İZMİR
39	KAYSERİ EAH REFERANS MERKEZİ	KAYSERİ
40	KOCAELİ ÜNİ. TIP FAK. REFERANS MERKEZİ	KOCAELİ
41	KONYA BAŞKENT ÜNV.ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ	KONYA
42	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SELÇUKLU TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	KONYA
43	İNÖNÜ ÜNİ. TIP FAK. REFERANS MERKEZİ	MALATYA
44	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	RİZE
45	SAMSUN EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ REFERANS MERKEZİ	SAMSUN
46	ONDOKUZ MAYIS ÜNİ. TIP FAK. REFERANS MERKEZİ	SAMSUN
47	CUMHURİYET ÜNİ. TIP FAK. REFERANS MERKEZİ	SİVAS
48	HARRAN ÜNİ. TIP FAK. REFERANS MERKEZİ	ŞANLIURFA
49	KTÜ. TIP FAK. REFERANS MERKEZİ	TRABZON